

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiează.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La incheierea sinodului archidieceșan.

Sinódele eparchiale sînt cele mai însemnate evenimente în viața noastră bisericească; de aceea de ele merită a se ocupa jurnalistica noastră română batăr odată pe an, când ele se adună. Dacă în deobșce jurnalistica noastră e datore a vorbi când și când și de ele — jurnalul nostru mai de aproape este chemat a nu scăpa din vedere modul de manifestăriune al sinodalității în biserica noastră. „Telegraful Român” dela înființarea lui au luptat per eminentiam pentru câștigarea dreptului celui atăta de însemnat al sinodalității, în care este reprezentat principiul cel mai înalt constituțional. Când cugetăm la trecut, trebuie să șicem, că lupte, multă trudă și ostenelă a costat pe biserica noastră până și-a redobândit acest frumos drept. Părinții nostri, cari au gustat din miseria timpurilor trecute — nici visa nu puteau, ca biserica noastră să-și potă vedé realitate atătea dorințe drepte; mulți din părinții nostri au murit oftând după un viitoriu mai fericit al bisericei noastre; ér câți au veđut cu ochii lor împlinită acea dorință, plini de pietate și cu multămăită cătră Dumnezeu, au rostit cu dreptul Simoon: „Acum elobozesce Dómne pre robul teu în pace, că veđură ochii mei mântuirea, care o ai gătit . . .” Problema jurnalului nostru însă încă nu este încheiată. El după pozițiunea sa nu va inceta nici în viitoriu până când va esista, a fi o santinelă a intereselor noastre adeverate bisericești, a promovării culturii între poporul nostru românesc. În special el se simte chemat a vorbi și de astădată un cuvânt scurt la incheierea sinodului archidieceșan pentru anul 1878.

Am dorit din adêncul inimii noastre ca să avem constituționalism bisericesc! Dumnezeu ne-a ajutat, ca să ni se împlinescă acéstă dorință. Avem sinóde! Remâne acum la noi, ca să

ne folosim precăt se pôte mai bine și mai înțelepșce de dreptul sânt al bisericii noastre. Dacă privim la anii din urmă, de când adecă biserica noastră esto reprezentată în sinódele ei proprii naționale, nu se pôte nega că s'a adus bune legi și regulamente. Dacă ne întrebăm inse ore nu s'ar fi putut face și mai mult în timpul acesta, trebuie să recunóscem cu toții că da! Dacă ne întrebăm cari sînt cauzele pentru ce n'am făcut mai mult și adecă atât, cât era posibil, trebuie să indicăm mai ales una din cauze și adecă aceea care o cunosc toți, dar mai ales, cari au participat la sinóde sau au fost în apropierea sinódelor noastre eparchiale. Acésta este, că mulți dintre d. deputați sinodali întră în sinod cu o mulțime de proiecte și propuneri, cari s'au nu le-au studiat din destul acasă sau, că n'a studiat conclusele, ce s'au adaus mai înainte în sinóde. De aceea frunzerind cineva protocoalele sinódelor nostre din anul 1870 până astăzi să nu se mire dacă află concluse contradicțóre. La fie-care trei ani deputații sinodali se aleg alții. Cei noi, cari întră în sinod numai puține află bune din ce au făcut antecesorii lor. Din contrarietatea concluserilor nu a rare ori rezultă dificultăți și pentru organele administrative bisericesci.

Este bine ca concușce, ce se aduc să aibă o formă hotărîtă iar nu ambiguă — căci din ambiguități rezultă dificultăți pentru organele esecutive și dacă am presupune și rea voință — ar puté resulta și însași eludarea legii.

S'a mai observat și aceea, că sinodul se opresce câte 1—2 zile la câte o cesțiune de tot secundară și particulară; acésta se întêmplă mai ales când sînt persóne în joc. Din contră cesțiunile cele mai importante — precum este cauza scolară, aducerea de regulamente etc. se strimtoréză numai pe zilele din urmă, când apoi pe fugă și cu grabă se primesc sau se amână din lipsa timpului. Afară de aceea multe din desbaterile ce se suscep nici n'au

loc în sinod — ba de unele am putea dice, că derogă chiar demnității sinodului. Când omul pôte spune un lucru ca 10 cuvinte — să nu se folosescă de vorbiri de câte o jumătate de óră, căci sinodul nu este palestră a oratoriei — ci este un loc sânt. Dacă acésta manifestațiune în sinóde — pe care în termeni economici o am puté numi perdere de timp și de bani ar fi un reu, care odată se arată și dispare, nu l'am fi mai atins; de óre-ce el este permanent sperăm, că nu ne va lua nimenea în nume de reu, că 'l îndigităm; interesul bisericii pretinde, ca acest reu să incete dela o vreme. Noi în biserica atătea lucruri avem de făcut prin sinódele noastre, încât n'ar trebui să ne mai rămână timp și pentru lucruri bagatele. Mai tóte terețele activității publice ni sînt deocamdată închise; de aceea să ne concentram puterile noastre a aduce tréba bisericească la o stare mai înfloritóre; vor veni pôte timpuri, când vom fi distrași și pe alte terenuri; atunci să avem cel puțin una pusă la cale.

Nu se intenționéză prin aceste observațiuni a doctrinisa pe nimenea, cu atât mai puțin pe domni deputați sinodali, de a căror bunavoință nu este nici o îndoielă. Aci nu s'a dis nimic ce nu ar sci fie-cine, că este așa; ér dacă este așa, de ce să fie și pe vi-

pórtă la noi în țeră spre a impena fortificările cu ele și așa a le pune pe aceste în stare de apărare.

Foile vieneze afirmă ca însuși ministrul de apărarea țerei din Viena a constatat înainte mai multor deputați că fortificările se fac la nord-ostul și la sud-ostul monarhiei. Cu tóte aceste nici constatarea din partea unui ministru, nici scirea alarmátóre a lui „M. Polgar” că cavaleria rusască se apropie de Hár o m s z é k încă nu îndreptășce la desperarea păcei. Fortificările din cesțiune se iau de nisce mészuri de preingrigire, mai cu samă pentru eventualitatea când trupele române ar veni în neplăcuta pușețiune de a fi de nou amenințate din partea Rușilor cu desarmare.

Împregiurarea că se face cam prea multă larmă cu mészurile militare la strimtorile Carpaților face pre mulți ómeni să credă, că intențiunea cercurilor respective este a face presiune asupra parlamentelor să voteze cele 60 milióne spe scopul sus indicat.

De altmintrea ministrul Tisza spune cu ocasiunea desbaterii creditului de 60 milióne, că sînt condițiuni cari se improtivesc intereselor monarhiei, atât în partea resăritenă cât și în cea apusenă a peninsulei balcanice. Mai departe dice ministrul că guvernul ocupând paralel partea apusenă a peninsulei, încă nu constituie cu cele ce se pot întêmpla în partea resăritenă a peninsulei.

Regimul doresce și astăzi o deslegare pe calea congresului și este gata a merge cu acele puteri, cari urmăresc aceleși scopuri în orient. În privința faimelor despre escortarea acasă a emigranților bosniaci de cătră trupele austro-unguresci, ministrul declară că acele faime nu au nici un temei. Pentru că ministrul de esterne austro-unguresc negocieză tocma acum cu Turcia în cauza emigranților bosniaci și caută, dacă va fi cu puțință a lua în conțelegere cu Turcia mészuri în privința lor, nici decum însé nu are de gând să întreprindă ceva ce-ar puté

Revista politică.

Este cu a nevoiă ași da omul samă de cele ce se petrec în parlamentele monarhiei, în presă și în cercurile militare. Atăta se vede, că parlamentele în Budapesta și Viena discutéză acoperirea celor 60 milióne; presa din ambe capitalele vorbesce negenată despre scopul acestei sume și trupele de geniu se dislocă la Vulcan, Turnu Roșu, Predeal, la Alba Iulia și așa mai departe pentru a construi fortificări. Și tunuri numeroșe ne spun foile că se trans-

FOIȚA.

Cerșitóre de pe Pont des Arts.

(Traducere din W. Hauff: *Novela*).

(Încheiere).

XXXV.

În August al anului acela se zăria din depărtare o corăbie, care avea să ducă în Portugalia mărfuri și pasageri. Era o diminéță frumósă; negurile se sloboziră la vale și zilele pentru trecere pe mare se prevedeau a fi favorabile. Era la nóue óre diminéța, când o descărcătură de tun de pe corăbia engleză, dădú de știre ca, pasagerii să se adune la melul mării. În același timp veni o luntre spre uscat și-și aruncă puntea, pentru a primi pre călători. De pe uscat veniau multe persóne cu calabalic, treceau preste punte, și în curênd luntrea era plină, și prima povară fu deasă pe bord. Înainte de ce luntrea se apropiă a doua óră de mal, se vedeau apropi-

induse de țerm patru persóne, cari prin mersul, atitudinea și îmbrăcăminte lor se deosebiau de ceilalți pasageri mai sărăcuți. Un om, cam în vêrstă mergea cu paș mărêș înainte; el purta o pălărie cu păreți lați și martaua și-o aruncase cu atăta măiestrie preste umere, în cât un corăbieriu, care 'l vedea venind esclamá:

„Să fii fript de viu, dacă acela nu este Spaniol!” După acela venia un domn mai tiner, care purta de braț pre o dómna frumósă, sveltă. Tinerul domn era palid, părea a se lupta încontra unei mari intristări, pentru de a invinge prin vorbe dulci o altă durere și mai mare la dómna ce 'l însoția. Frumósă ei față era în jurul ochilor și pe frunte înroșită de plâns, gura era strinsă de durere, și obraji și părțile de jos ale feței erau palide. Ea mergea șovăind, rězimată de brațul tinerului; o pălăriuță cu pene falfăitóre de struț, o haină lungă de mătasă négră, lanțuri grele de aur la gât și la pept, pareau a nu se potrivii pentru călătorie, și 'ți venia să cređi că, ea însoțesce numai până la bord

pre tinerul, ce voiește să plece; în urma lor venia un servitoriu îmbrăcat în haine pistrife; subsuóre el purta un umbrariu mare, ér pèrul seu negru era așezat în o rețea spaniolă.

Când sosiră la locul unde năsipul era încă ud de valurile flucului trecut, unde se arunca puntea ce ducea la luntre, ei se opriră și frumósă pereche privea spre corăbie; apoi se uitară unul la altul, și tinera femeie își puse capul pe umerul bărbatului, cât penele de struț îi jucau în jurul feței ascunđendu-i lacrimile de privirile celor curioși. Bêtrânul stătea nu de parte de ei, se inveli bine în mantaua sa privind intunecat spre mare, ear ochiul seu strălucia, nu știeai din pricina lacrimilor sau din pricina reflecșului valurilor lucitóre. Acum soși și luntrea la mal; puntea fu aruncată la uscat, și o descărcătură puternică de tun, trezi părechia din îmbrățișarea sa. Bêtrânul se apropia, strinsé cu putere mâna tinerului și apoi trecú cu grabă preste punte în luntre; servitorul îi urmă, după ce strinsé și el tinerului mâna. Acum se îmbrățișară

incă odată tinera păreche; el se desfăcú mai întâi din brațele ei și o conduse spre punte.

„Pentru totdeuna!” șopti ea cu o zimbire durerósă. „Pentru totdeuna!” respunse tinerul, cautând tremurênd și cu ochii plini de lacrimi la densa. Încă o stringere de mână, și ea se 'ntórse pentru a trece puntea. Ajunsesse chiar la capul punței spre luntre; luntrașul un englez spătos, aștepta la scândură își intinse mâna sa cea lată, pentru a primi pre frumósă Dómna, și 'și pregătise câteva vorbe de mângăiere. Atunci dela marea fără margini ea și întórse încă odată negrul ei ochiu spre tinerul dela mal. Figura ei înaltă și minunată se legăna fără frică pe îngusta scândură, grumazul ei fraged era întors în spre uscat, penele plutitóre ale pălăriei păreau a arunca un din urmă remas bun tinerului. El intinse brațele după ea; în fața lui se luptau fericirea iubirei cu durerea despărțirii. Atunci ea nu se mai putú stăpâni; iute sări de pe punte jos la uscat, și înainte de a puté luntrașul plesni de uimire

provoca contradicerea celorlalte puteri europene.

Guvernul, țice ministrul mai de parte este informat despre miscările trupelor în România, nu crede însă ca acele sunt îndreptate contra Austro-Ungariei. Dar este de lipsă pentru toate eventualitățile a asigura granițele monarhiei pentru ca acesta să nu fie surprinsă. Creditul așa dară nu are alt scop decât realizarea unor dispozițiuni la granițele dela mēdă și, mēdă și resarīt și mediă nōpte resarīt și eventual înmulțirea trupelor la unul sau la alt punct.

Ministrul-pres. din Viena n'a fost așa explicit, dară și el a respuns la o interpelațiune ce se făcuse asupra intrării intenționate a trupelor austro-ungurești în Bosnia, cam în același înțeles ca și ministrul Tisza în parlamentul unguresc.

Principele Carol, se telegrafază din Turnu Severin, a sosit în 1/13 Maiu acolo spre a inspectiuna trupele. De aci va merge cu vaporul la Calafat spre a inspectiuna și acolo trupele

Din Bucuresci se telegrafază că camera a votat un credit extraordinariu pentru trebuințe militari, cari urcă bugetul militar cu un milion mai mult.

Încordările între Ruși și Români s'ar păre a fi în creștere. Acesta ni o dovedesce și o notă a ministrului Cogałnicean adresată agentului diplomatic al Rusiei. În nota această numără ministrul român toate mișcările trupelor rusesci pe teritoriul român precum și fortificările rusesci, cari sunt în contradicere cu convențiunea dela 4/16 Aprile a. tr. și cari nu mai sunt de natură transitorie, ci au un caracter de ocupațiune și de o petrecere mai îndelungată în țēră. Din notă se vede mai departe că autoritățile române sunt îndrumate a nu da concursul lor stipulat în convențiune, la cas când vor observa că trupele rusesci trec preste marginile unei simple

Contele Șuvaloff a ajuns în 12 Maiu la Petersburg. Raporturile lui despre cele aflate la London, se țice, că nu sunt de natură de a întări pacea și de a încungiura resbelul. În Berlin a cădūt termometrul păcei fōrte adānc, de când bărbații de stat de aci avură ocașiune a cunoșce situațiunea desfășurată de Șuvaloff. Din Berlin, se țice mai departe, s'a recomandat conducătorilor politicei din Petersburg a se decide în grabă sau pentru concesiuni onorabile sau pentru un „non possumus“ pe față, căci Europa nu mai este în stare a suporta situațiunea cea nesigură timp mai îndelungat și Germania nu voiesce a

acoperi cu stēgul ei nici o reșevățione mentală neloială.

În Berlin așa dară nu crede nimenia în vre un succes al călētriei lui Șuvaloff. „Dute cu Ddeu“ să fie țis imperatul Wilhelm la despărire cătră conte. „Să sperăm tot ce e nai bnn, dară să fim gata la tōte.“

Bismarck se va întōrce la Berlin-cătră sfērșitul septămānei acestia.

Dela sinodul archidieceșan.

Sibiū în 26 Aprile v. 1878.

Ședința IV.

(Urmare).

Raportorul comisiunei generale dep. Iosif raportēză asupra proiectului de conclud al dep. A. Trombițaș pentru visitarea scōlelor, așternūt sinodului încă în sesiunea anului trecut.

Sinodu primescce cu unele modificări acest proiect, care dispune următoarele:

1. Inspectorii cercuali de scōle cel puțin de 2 ori să viziteze tōte scōlele poporale confesionale din cercul lor.

2. Pe basa acestei visitări, să facă un raport special sinodului protopopesc. Acest raport să cuprindă următoarele date: a) este în comună edificiu de scōlă, în ce stare se află, corespunde prescrierilor legii și recerintelor? b) este învățatoriu și ce cualificațiune are? Cāt este salariul de mare și dă i-se regulat? c) Este scōla provēdută cu utensiliile de învățământ și scolarii cu cărți, d) cāti scolarii a esaminat inspectorul cu ocașiunea visitățiunei și ce sporiu a constatat la dēnșii.

3. Raportul să se astērnă sinodului protopopesc în două esemplare, unul pentru arhivul sinodului, altul pentru a se așterne consistoriului archidieceșan.

4. La cas de bōlă ori altă impedecare, inspectorul tractual pōte delega pre unul dintre cei mai harnici acesța visitare. P. 5. din proiectul de de conclud, care regulēză tacele, ce au a se plăti inspectorului pentru visitarea scōlelor (5 resp. 3 fl.), sinodul nu 'l primescce.

5. La împărțirea ajutorului de stat să nu se considere acei inspectorii tractuali scolarii, cari nu-și implinesc datorința.

Același raportor raportēză asupra raportului consistoriului cu privire la biografia reposatului Archiepp și Metropolit Andreiu Șaguna. Din acest raport se vede că s'a prezentat la concurs numai o lucrare. Acesta s'a esaminat de o comisiune și s'a aflat vrednică de a fi premiată.

Autorul biografiei s'a constatat în

urmă a fi vicariul archieppesc N. D. — Sinodul ia acēsta spre plăcută sciința.

Același raportor raportēză asupra propunerii consistoriului archidieceșan pentru interpretarea § 4 p. 5 din legea pentru incompatibilitatea oficiilor învățatoresci și profesionale în acel înțeles ca învățatorii resp. profesorii să pōtă fi asesori onorari. Comisiunea propune a se susține tectstul legii, aduse în sesiunea trecută.

Dep. Trombițaș spriginesce propunerea comisiunei, căci dacă s'ar primī propunerea consistoriului, ușor ar pōtă veni profesorul în poziție a fi judecătōr în cauza sa proprie.

Dep. I. Hanea, din motiv că, profesorul, care este asesor odată este coordonat în conferința profesorală, apoi superior în consistoriu, ceea ce învōlve inconveniente, spriginesce propunerea comisiunei.

I. cav. de Pușcariu și vicariul N. Popea spriginesc propunerea consistoriului. Vicariul Popea arată că acest § al legii se află în contradicere cu principiul statorit în fruntea legii aduse. Acest principiu statorescce ca numai oficiile salarisate să fie incompatibile.

După unele deslușiri date de presidiu, prin cari se arată în practicabilitatea §-lui din numita lege, și lipsa neapērată de a avea în consistoriu bărbați de scōlă, — sinodul primescce a esplica § 4 sus amintit în înțelesul că: profesorul nu pōtă fi asesor consistorial salarisat.

Punēdu-se la ordine pe ședința următoare alegerea a 2 asesori onorari în senatul scolar, a unui asesor ordinar salarisat în senatul bisericesc și raporturile comisiunilor, ședința se încheie la 2 ore după prānz.

Din Macedonia.

(Încheiere).

Am fost silit se spun acestea, ca se au unu camuscūt și constatat, că Romānii din Macedonia și din Epiro-Thesalia, și sub punctul de vedere numeric și sub raportul desvoltării lor intelectuale, merită a fi și a trăi ca un popor distinct, și a se bucura de aceleași drepturi și privilegii ca și Bulgarii și Grecii. Dacă înse ei nu sunt grupați și compacti, precum sunt Bulgarii și în parte și Grecii, ci răspānși mai în tōte districtele și plāșele Macedoniei și Epiro-Thesaliei, acēsta nu pōtă fi un motiv pentru ca, dacă din cauza pozițiunei teritoriale, nu pot forma o provincia cu totul romānescă, să fie încorporați și asimilați cu Bulgarii și cu Grecii în tōte și pentru tōte. Acēsta ar fi și o nedreptate și o lipsă de rațiune și iacă pentru ce.

Romānii, de și răspānși în diferite părți ale Macedoniei și ale Epiro-Thesaliei

și Albaniet, dar fiind numeroși, ar pōtă să se constituie ast-fel, în cāt să formeze o comunități (*communités*) romānesci, care să aibă cu provincia bulgară sau grecă autonomă aceleași relațiuni și legături, ce are un canton al Elveției cu confederațiunea elvețiană. Ast-fel constituiți, Romānii vor pōtă să administreze afacerile interioare ale comunității lor conform necesităților și dorințelor lor; iar, pentru afacerile comune ale provinciei autonome, din care vor face parte, își vor avē și ei reprezentanți în dietă sau în Cameră, unde se vor discuta și regula cēsșiunile și interesele generale relative la tōtă provincia.

Cu modul acesta pot fi ocrotite cel puțin limba și naționalitatea Romānilor din Macedonia și din Epiro-Thesalia, pe cāt timp, dacă cei cuprinși în Bulgaria vor fi considerați; educați și tratați ca Bulgari, iar cei din provinciile țise grecesce ca Greci, atunci sacrificiile de tot felul, și sängele vērșat de fiii Romāniei libere pentru liberarea creștinilor de sub Turcia, va avē ca rezultat peirea și stingerea cu desevēșire a limbei și a naționalității romāne d'a stānga Dunării, pe care le-au respectat atātea secole de barbarie și de tirānie.

Turcii ce e drept, nu sau gāndit nici odată a desnaționalisa pe raialele lor romāne, în favōrea națiunii Osmanliilor, și guvernul romān și-au impus grelele sarcine și marele sacrificii ale unui resbel crāncen, nu ca să facă din Romānii din Peninsula balcanică un popor liber și autonom, ci ca să-i sustragă de sub dominațiunea otomană spre a-i pune la dispozițiunea bulgarismului și a elinismului, și spre a facilita astfel desnaționalisarea conaționaliilor lor, atunci orice Romān de inimă ar fi în drept să țică că ar fi trebuit ca Romānii din România liberă să nu fi contribuit, prin averea și prin sängele lor, la acest desastru și ruinare completă a limbei și a naționalității romāne de a stānga Dunării, sau ca dominațiunea otomană să nu fie înlocuită cu cea bulgară sau grecă, cari au să fie mormēntul romānismului în părțile acestea, dacă sōrtea romānilor nu va fi asigurată, la regularea stārei celei noi a lucrurilor, ce se va stabili în peninsula balcanică.

Momentul fiind dar critic, trebuie nu numai guvernul, cu corpurile legiuitoare și cu presa Romāniei, ci cu tōtă națiunea în unire să se pună la lucru, să facă tot ce este cu putință, ca aceste colonii ale gloriōsei Romē, care au stat aici ca o stāncă neclintită în contra atacului valurilor mării atāți seculi, și care au fost obiectul atātor incursiuni barbare, atātor persecuțiuni și tirānii, — și cu tōte acestea și-au păstrat cel mai principal și mai vēdit semn al gloriōsei lor origine și naționalități, adecă limba lor romānă, refugiată în căminul familiei, — ca aceste gloriōse colonii, conduse aici de mari împērāți sau consuli romani, să nu 'și pērdă limba și naționalitatea și să nu dispară tocmai acum în seculul al nouēspredecelea (șis al naționalităților) și în urma unui resbel din care națiunea și oștirea Romāniei au șit

în pălmi, ea stātea înceștată de grumazul tinerului și lipită de buzele lui.

„Nu, pot să trec preste mare“, strigă ea, mai bine remāiu aici; voi face tot, ce ceri, vreu să arunc dela mine cătușile unei credințe, ce me impedecă a urma simțemintelor mele mai bune; Tu ești patria, Tu familia, Tu lumea mea întrēgă; eu rămāi!“

„Iosefo, Iosefa mea!“ strigă tinerul, stringēdu-o plin de bucurie la peptul seu. „A mea, a mea pentru totdeuna? Un dumunețu ți-a îndreptat inima. O, eu m'ași fi prāpădit sub sarcina necazurilor acestei despărțiri!“ Ei erau încă îmbrățisăți când, bētrānul Spaniol eșind din luntre trecū preste punte apropiindu-se cu grabă de grupă. „Copil“, țise el, „ar fi fost destul cu un remas bun; vino, Iosefo, căci totuși nu-ți folosescce nimic! În data vor da signalul pentru a treia oră.“

„Lasă-i să împuște cu cartece, Don Pedro!“ țise tinerul cu fața strălucitōre de bucurie. „Ea rămāne aici, rămāne la mine.“

„Ce aud urechile mele?“ replică

acela fōrte serios. „Nu vreau să cred că, este așa precum țice acest cavalier; Tu vei urma rudeniei Tale, Iosefa!“

„Ba nu!“ respunse ea cu hotărire „când stāteam colo sus pe marginea luntrei uitāndu-me în depārtare preste valurile mării, cari au să me despartă de el, atunci m'am hotărīt, ce am să fac; mamă-mea mi-a arātat calea, odinōră ea a urmat în lumea largă bārbatului ce inima ei 'l alese, a părășit tată și mamă din pricina iubirei; știu dar, ce am și eu să fac; aici este acela, căruia mamă-mea i mulțāmesce cele din urmă ore fericite, căruia eu 'i mulțāmesc viața, onorul, totul, și pre acesta eu să'l părășesc? Salutāmi mormintele strămoșilor mei din Valeneția, Pedro, și spunele că, mai este încă una din seminția Tortosi, carea prețuiescce iubirea mai mult decât viața!“

Don Pedro se înduioșă. „Urmēză dar indemnului inimei Tale, pōte Te sfātuesce ea mai bine, decât un om bētrān; în brațele acestui nobil om, te sciu cel puțin fericit, și caracte-

rul seu firm mi este chizășie ca, onorul nostru nu-i este mai puțin prețios, decât al seu propriu. Dar, Don Frōbenio, ce vei țice DȚa mārēțelor DTale rudenii, când le vei recomēda acest copil al nenorocirei? Dumnețeu meu, avē-vei curagiul să înfrunți batjocurile lumii?“

„Mergeți în pace, Don Pedro,“ țise tinerul cu fața hotărītă, întinđēdu-i o mână pentru remas bun, iar cu cealaltă îmbrățisānd pre iubita sa; „fii pe deplin incredințat și nu te îndoi de mine! Eu o voi arāta-o lumii, și când cineva me va întreba: „Dar cine a fost ea?“ atunci eu nu fără mândrie voi respunde: A fost cerșitōrea de pe Pont des Arts.“

B.

A apărut de curēnd la Paris o carte sub titlul:

ROMANIA

Geografie, istorie, organizare politică, judiciară, religiōsă, armată, finanție, comerț, navigațiune, moravuri și costume, conclusiune, apēndice.

Autorii sūnt: dd. A. Beaurē și H.

Mathorel. (Editor Calman Levy, Boulevard des Italiens 15).

Acēstă scriere conține puține greșeli, este în tōte favoribilă Romāniei, și prin urmare esprimām autorilor ei simțimintele nōstre de recunoscința. Pentru ca să dām cetitorilor nostri o mică idee despre spiritul cu care este scrisă, reproducem aci cele după urmă linii ale conclusiunii:

„Isbutit'am s'arātām Romānia așa cum e: viteză fără să 'i placă cērta, urmāind întemeierea definitivă a naționalității ei, lucrānd pentru a 'și desvolta prosperitatea, resistānd la tōte încercările îndreptate în contra spiritului seu de autonomie și de independență, și aplecată printr'o înclinare naturală spre Franția, al căreia spirit vesel și ale căreia moravuri amabile le posedă, cu mai multă serioșitate, pe care o datoresce lungelor încercări prin care a trecut? Dacă am isbutit, am ajuns la scopul ce ne-am propus.“

„U. p. a.“

pline de glorie și încărcate de lămuriri în care au arătat Europei și lumii întregi, uimite în fața bravurii armatei și vitei națiunii române, că Românii posed toate elementele și toate calitățile, care formeză civilizațiunea și prosperarea unei națiuni moderne, tăria și buna organizare a unui stat din țările noastre.

Grecia, ca să facă o cestică pentru Grecii din Epiro-Thesalia, a făcut ca nu numai toate țărele Europei să vorbească de densii, ci a pus în mișcare diplomația, umplând cu notele sale mai multe pagini din cărțile Albastre, Roșie, Galbene, etc. ale cabinetelor acestor puteri, și în fine a organizat în munții Epiro-Thesalici o revoluțiune.

Ei bine, când Grecia face toate acestea cu unicul scop de a angagia pe marele puteri a lua în considerare și a se ocupa la congres și de Grecii din Epiro-Thesalia; ă Rusia arată lumii întregi că a făcut toate numai pentru Bulgari; ă România, ca putere beligerantă, care a eșit victorioasă din rebelul făcut numai pentru ameliorarea stărei creștinilor de sub Turcia, n'ar pute, n'ar fi în drept să ceară ca și Românii, cari sunt tot creștini, să se bucure și ei de aceleși drepturi și privilegii ca și Bulgarii și Grecii? Dacă ni s'ar observa că Românii din Macedonia și din Epiro-Thesalia n'au cerut nimic, nu se mișcă, atunci respundem că nici Grecii din Epiro-Thesalia n'au cerut nimic; din contră, ei au trimis prin patriarhul din Constantinople mai multe petițiuni la Sublima Pörtă, prin cari declarau că sunt mulțămiiți cu promulgarea Constituțiunii ce dăduse Sultanul în anul trecut, și aceste petițiuni de mulțămire ale Grecilor, Sublima Pörtă le presintase conferenței dela Constantinople. Dar, cu toate aceste declarațiuni mulțămitoare ale Grecilor, supuși Turciei, către guvernul Suveranului lor, Grecia se constituie de oficios patron al Grecilor, supuși ai Sultanului, și prezintă cauza lor înaintea cabinetelor și a opiniunii publice a Europei. Iar Rusia rezervă toate avantajele rebelului, din care a eșit victorioasă, numai pentru Bulgari și pentru cauza Slavilor. De ce ă n'ar pute, cu drept cuvânt, și România să facă tot așa pentru Românii din peninsula balcanică? Credem că România are și un drept și o datorie mai mare să facă acesta, și că vocea ei în această privință va fi mai bine ascultată; căci densa nu este bănuită că ar urmări cuceriri dea stânga Dunărei, precum sunt bănuite Grecia și Rusia.

Deci ne place a crede că și guvernul și presa și națiunea întrăgă a României își vor face datoria și în această privință, și că nu vor cruța nici un sacrificiu, ca să dobândescă ceea ce este drept și logic pentru Românii din peninsula balcanică, și cu deosebire pentru cei din Macedonia și din Epiro-Thesalia.

Primiți, dle redactor, asigurarea prea distinsei mele considerațiuni și a stimei, cu care am onore a fi al domniei văstre.

plecat servitoriu

Apostol Mărăgrit,

directorele școlilor române din Macedonia.

România.

Adunarea estra-ordinară a Societății Transilvania.

Ședința din 1 și 12 Mart. 1878.

Proces verbal.

Ședința se deschide la orele 2 p. m. sub președința d-lui A. Treb. Laurian.

D-l președinte comunică adunării, că comisiunea însărcinată cu revisuirea statutelor, și aflarea modului cum s'ar pute mai bine eternisa memoria răposatului fost președinte, A. Papiu Ilarian, și-a terminat lucrările, pe care le supune adunării spre a decide asupra lor, și invită pe d. raportor a da lectură lucrării puse la ordinea zilei.

D-l G. Orășan, raportorul comisiunii, cetesce următorul proces-verbal, dresat de comisiune:

Proces-Verbal.

Conform însărcinării ce ni s'a pus de adunarea generală a societății Transilvania, în ședința din 29 Ianuariu a. c.; sub-semnații intrunindune sub

președința d-lui G. Mihail, în lipsa d-lor. I. P. Dimitrescu și C. Porumbaru, astăzi 7 Februarie 1878, am procedat la revisuirea statutelor. Prin urmare luând în discuțiune vechile statute articol după articol, am introdus modificările respective, conform deliberărilor adunării societății, conform experienței ce a dovedit o practică de mai mult de 10 ani, de la înființarea societății, conform în fine nouelor necesități ale națiunii române, spre luminarea și fericirea căreia, societatea Transilvania este destinată a contribui în sfera mijloacelor sale.

Așa dar sub-semnații uniți fiind asupra modului de redacțiune al nouelor statute, cuprinse în alăturatul proiect, am însărcinat pe colegul nostru G. Orășan a fi raportorul nostru către comitet și adunare.

Tot odată am însărcinat pe d. G. Orășan cu rezultatul deliberărilor noastre și în cesțiunea privitoare la eternizarea memoriei răposatului d. A. Papiu Ilarian, fostul președinte și binefacător al societății Transilvania.

Semnații G. Misail, D. Precup., și G. Orășan.

După acesta citesce următorul raport făcut către adunare:

Domnilor membri,

După cum se vede din procesul verbal al comisiunii însărcinată cu revisuirea statutelor, onore de a vă arăta modificările introduse, și motivele pe cari ne-am basat. — mi s'a dat mie, pentru care cuvânt me voi încerca a vă espune articolele, cari ne-au atras mai mult atențiunea, și îmbunătățirea ce am creșut de cuvânt a face într'ensele.

Mai întâiu constatăm, că abateră noastră de la vechile statute se vede numai acolo, unde se simția o strictă și inevitabilă necesitate.

Acastă necesitate s'a veșut și la împărțirea statutelor pe capitole, unde la cele 5 s'a mai adus al 6-lea zis: capitolul dispozițiunilor generale; cu modul acesta noul nostru statut cuprinde capitulele: 1 scopul societății, 2 membrii societății, 3 fondul societății, 4 adunarea societății, 5 comitetul societății și 6 dispozițiuni generale.

Din capitolul 1 scopul societății ne-a preocupat mult art. 3, unde am găsit cu cale a prevedea, conform propunerii ce ni s'a prezentat, ca ajutorul societății să se estindă și asupra junilor aplicați la industrie, comerț și meserii; art. 5 s'a eliminat cu totul, fiind-că nu mai avea însemnătate, cari privesc mai mult redacțiunea.

La capitolul 2 membri societății, s'a făcut o explicațiune a art. 6, alineatul 1, și o mică modificare la art. 9, unde am înlocuit termenul „somațiune.”

În capitolul 3, fondul societății, fiind vorba de 12 sfanți, am creșut că e bine a le da numirea de 10 lei noi. lăsând celelalte articole întocmai după statutul vechiu al societății.

La capitolul 4, adunarea societății, s'au completat unele lacune, cum de exemplu: adunare generală ordinară și adunare generală estraordinară, în vechile statute fiind vorba numai de adunare, am adăos cuvintele „generală ordinară și generală estraordinară”; pe lângă care am făcut să se vedă deosebirea între membrii societății cu vot deliberativ și cei ce au numai vot consultativ, căci după vechile statute această deosebire era aproape neînțeleasă; iară de la art. 25, am mutat alineatul e la capitolul 6, făcându-l articlu a parte.

Cât privesc capitolul V, comitetul societății, am creșut că e prea mare numărul membrilor de 15, și acesta pentru cuvântul, că afacerile societății s'ar pute îndeplini și de un comitet compus din 9 membri escludându-se 5 membri și un secretariu.

În capitolul VI, dispozițiuni generale, am notat data solemnă a societății Transilvania, și condițiunile în cari se pot face modificări în statute.

S'au studiat și aflat de comisiune mijlocele prin cari s'ar pute mări capitalul societății, de ăre-ce în țările noastre e constatată până la evidență, că de mijlocele materiale depinde de multe ori nu numai viitorul indivișilor, ci și chiar a națiunilor, pentru acest cuvânt, și în considerațiunea, că scopul societății Transilvania este emnamente național, și creșdend că putem întâlni epoce, în cari ajutorul societății să fie mai mult reclamat de interesele naționale, am prevășut la art. 16 din noul proiect, capitalizarea în fie-care an a părții a cincea (1/5) din venitul anual, de împreună cu tacsele membrilor, donațiunile și veniturile estraordinare; cu modul acesta, dlor, societatea nu încetăză de a corespunde scopului pentru care s'a înființat și și asigură în același timp și durată esistenței sale.

Acestea dlor în privința noului proiect de statut, pe care am onore a l supune deliberării d-văstre, comparat cu vechile statute, spre a decide ceea ce veți crede de cuviință.

În privința regretatului domn A. Papiu Ilarian, distinsul și eruditul bărbat, pe care mărtea l'a răpit din mijlocul nostru, comisiunea d-v. adănc mișcată de pierderea sa, a discutat cu mult interes mijlocele, ce i-ar pute mai bine eternisa memoria, și v'o mărturisim, că în sferă resurselor de care dispune societatea, nu se gășesc mijloce destul de mari, cari să pōtă recompensa meritele fostului nostru președinte și egala recunoștință ce i-o datorăm.

Înrăga comisiune cunoșce de aproape sacrificiile ce a făcut reșosatul, atât pentru românism în general, cât și pentru „Societatea Transilvania” în parte; șcim că urmărea scopuri înalte, avea aspirațiuni nobile, și dacă destinele n'ar fi fost așa aspre cu noi, ar fi primit încă multe binefaceri dela ilustrul bărbat A. Papiu Ilarian.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Comitetul permanent) al comitatului Sibiului a ținut alaltă eri ședință.

* (În vitare). Departe de patrie departe de conaționali, pentru noi n'ar esista o fericire mai mare, decât când în acest loc depărtat, ne-ar cerceta aceia, pe cari i dorim și iubim.

Rugăm deci pe onoratul public român, care cercetăză espoșiția din Paris, a ne procura această fericire, onorându-ne cu prezența în Cabinetul de lectură al societății „România Jună”, care se află în I Sonnenfels-gasse Nr. 1

Viena 11 Maiu 1878.

Drd. Octaviu Blășan, V. Voina,
președinte. secretar.

* (Dimitrie Petrino) „Bardul României” a murit în Bucuresci Duminică în 30 Aprilie v. În mormântarea s'a sevășit în ziua următoare la progadia Șerban-Vodă din Bucuresci. Astfel cetim în „România liberă”.

* (Pesta bovină în Șelimbër). În 13 l. c. n. au murit 3 și s'au bolnavit 4 vite. Numărul vitelor infectate a fost 38 dintre acestea 10 au început a se însănătoșă. Cu înaltă concesiune ministerială s'a conces de luni dimineața comunicațiunea prin Șelimbër pe lângă observarea măsurilor de precauțiune prescrișe. —

* (Brumă). În ținutul Devei a făcut bruma în noștea dela 10 spre 11 Maiu nouă multă stricăciune.

* (Muscele de Columbăciu) sau arătat între Bogșan și Reșița și au omorit 20—30 de vite.

* (Foc). În comuna Balomir din pretura Orăștiei a erupt în 6 Maiu n. după prânz foc, care a mistuit 15 case cu zidurile aparținătoare. Nici una din aceste realități n'au fost asigurate.

* (Un copist de optzeci de ani). În Berlin a murit în țările aceste un copist, care ajunsese etatea de 80 de ani. În cartea lui de notițe se pot ceti aceste rënduri: „Eu am făcut parte din acei nenorociți, cari și petrec viața, copiând aceea ce eugetă alții și o aștern pe hârtie, adese într'un mod ilegibil. O pâne ticlōșă, și totuși am fost fericit. La 16 ani am început să copiez, și abia înainte de acesta cu doi ani debilitatea ochilor m'a constrâns să încetez cu lucrarea, 62 de ani copist! Cine și pōte închipui, ce va să dică acesta? În juneță am scris adese ori pe țări câte 14—18 cōle, în bētrânețe nici odată mai puține de 8—9. Dacă calculez acum pe țări, câte 10 cōle și pe an câte 300 de țări, deși am petrecut multe dumineci și sērbători până noștea târșiu scriind, rezultă că am scris în total respectabila sumă de 186,000 cōle, acestea fac 764,000 foi în cuart sau 1,828,000 pagini, total 24,000,000 rënduri sau aproape un miliard de litere. Dacă ași împărți acest lucru amar în părți de câte 6 rënduri și acestea le ași serie pe o fașă de hârtie de un deget, fașia întrăgă ar ajunge până la orașul meu natal Breslau, iar de altă parte aș putea încunja Berlinul, de o sută de ori. O para pentru literă me ar fi făcut milionar și cu această sumă mi aș fi putut face o casă, care să intrăcă pe cel mai mare edificiu din lume. Că mi-au plătit mai puțin pentru lucru se va vedē din testamentul meu. Me rog numai, să se așeze împreună cu mine în sicriu restul de hârtie, penele și negrēla — acesta e tot ce am.” Cât sunt de fericii copiiștii nostri, față cu acel nenorocit copist din Berlin, căci ei fără bătae de cap, cu câteva clase gimnasiale, dacă nu chiar primare, în câți va ani, din copiatori, devin funcționari înalți ai statului, regulând și fericind țara cu știința, priceperea și înțelepciunea lor.

„R. L.”

* (Falsificarea de fiorini în câmpia Bărăganului). Lazăr Nan de preste Carpați, cumpărase de la un birtaș din Călărași 200 fiorini și dedese unui tovarăș al seu, Petre Lapa, 50 ca să i schimbe în Brașov. Bancherul din acest oraș, la care se prezintă Lapa cu hârtiele observă că erau false. Justiția noastră a fost încunoscinițată îndată.

Punându-se pe urmă făptuitorilor, fu luat mai întâiu în cercetare Lazăr Nan, care declară că a cumpărat fiorinii de la un birtaș din Călărași. Birtașul, interogat despre originea lor, tăgădui deocamdată; dar în urmă mărturisii, și arătând în același timp și 80 fiorini ce i mai rămășese, și pe care zicea că i are de la un Stefan Șerbu, fost îngrigor la moșia d-lui Balkanski din județul Ialomița.

Continuând fără preget cercetarea, justiția putu să iașe pe unul din principalii complici ai acelei falsificări, numit Schübner, gravor în Bucuresci. Acesta tăgădui și el mai întâiu și încercă să combată bănușele autoritășilor prin presintarea unor certificate de studii academice și de bună purtare.

Se făcū perchisițiune lui Schübner și atunci mărturisii că în adevăr este complice la falsificarea fiorinilor; că a săpat chiar densul pētra pe care se tipăreau; și că mașina de imprimat se află într'o țărșă a lui Ghiță Albuleș, pe câmpia Bărăganului, aproape de satul Jigalia.

Aceste informațiuni precise luate, nu mai rămășea justiției de cât să facă o descindere la fața locului. Ea dispuse mai întâiu a se prinde Stefan Șerbu, care și fu prins; dar reușii să scape și să fugă. Schübner înșe, care se afla în mâșile justiției, fu adus la fața locului.

Mergēnd la țărșă de pe Bărăgan, Ghiță Albuleș tăgădui c'ar șci ce va; el prinsese de veste despre descoperirea faptului. Autoritatea făcū atunci o minușioșă perchisițiune și găsi îngropate: mașina de imprimat, o ladă cu culori, hârtie în mare cantitate, precum și toate uneltele cu care se serviau la fabricarea fiorinilor de hârtie.

În ladă s'a mai gășit un calendar, într'ale cărei foi era scris de Schübner sumele

de bani ce primise la diferite epoci din par-
tea lui Balkanski și a unui arăndaș, aseme-
nea complice, care prinsese de veste și se
făcuse nevădit.

Piese, ce se fabricau în aceea țară
de pe Bărăgan, erau în cea mai mare parte
de cele de câte 10 florini.

Toți complicitii descoperiți până astăzi,
Balkanski, Schübner și Albuleț, sunt de-
puși. Ștefan Sârbu n'a putut fi încă prins.
„U. p. A.“

*(Sfârșitul dependenței ju-
decătorești). În 4 Iunie a. c. se
sfârșesc termenul de 3 ani pentru
care artic. leg. XXXVI: 1875 a dat
împuternicire regimului cu privire la
strămutarea și pensionarea judecătorilor,
și legea de mai înainte despre in-
dependența judecătorilor intră în vi-
gore în totă estinderea sa. În aface-
rea restaurării independenței judecătore-
resci regimul a subțernut înainte cu
câte-va luni un proiect de lege. E înse
de prevedut că dieta nu va putea lua
în pertractare acest proiect de lege
până în 4 Iunie.

* (Întărirea pasurilor din
Carpații Transilvaniei). Eri au
sosit aici 2 companii de pioneri, cari
vor conduce și inspecționa lucrările
de întărire ce se vor începe în toate
pasurile din Carpații transilvani. Și pa-
sul dela Turnu roșu se va fortifica și
spre acest scop s'a și angajat nu-
mărul necesar de săpători.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Criteriul naționalității.

(O încercare din psihologia poporilor.)
(Urmare).

Principiile cari lucrăză sociabili-
tatea deci sunt: individualitatea și com-
binațiunea. Cea d'antăiu este carea
în economia națională prin împărțirea
lucrării, au ajuns la cea mai estinsă
valore. Individualitatea este pășirea re-
presentarea unei personalități cu toate
proprietățile sale. Dar această pășire
ni se oferă ca o imperfecțiune, ba o
atare pășire nici că ar fi posibilă, de
nu cum-va imperfecțiunile și unilate-
ralitățile ș'ar afla complimentul prin
alte. Așa trebuie să vină al doilea
princip: Combi-națiunea, care lucră
adevărata societate.

„Procesul în care pre calea in-
dividualității și combinațiunii indivi-
dualităților se îndeplinesc trecerea
dela stadiul natural la societate, se nu-
mesce civilizațiune“ (Lindner). Civiliza-
sațiune caută a forma din o mulțime
de indiviși fisici o persoană morală.
Formarea acesta se întemplă cu aju-
torul comerțului sociale reciproc.

Societate numim așadar: com-
plecsul omenilor, cari prin re-
ciprocitatea psihică ce există
între dênșii se află împreună
într'o unitate. Formele sunt două:
Omenimea și familia, ambe nequalifi-
cate de a mulțami pre deplin intere-
sul nostru social psihologic, ceea pen-
tru prea marea sa estindere, căsta pen-
tru mica sa restricțiune. Așa trebuie
să căutăm alte grupe, cari însă fie na-
turali; și acele sunt poporul și statul,
încât legătura acelu este dată în de-
rivațiunea genealogică și identitatea
limbei a acestuia în teritoriu.

Ci naționalitatea este încă alt ceva
decât un complecs de indiviși. Națio-
nalitatea este un ce specific prin care
un popor se deosebesce de altul, este
individualitatea personalitatea popo-
rului. Suma tuturor indivișilor nu pôte
da noțiunea unității căci i lipsesce
principiul, legătura internă, — precum
noțiunea ori și căru alt organism nu
este eshauriat prin suma părților apar-
ținătoare dênșului. Acel princip i vom
numi după analogia indivișilor: spi-
ritul concret obiectiv al poporului care

este cauza comună pentru activitatea
internă; cuprinsul consciu i formeză
întreaga bogăție de noțiuni și idei ca
proprietate comună a organismului —
pre care i numim națiune. —

Individualizarea este începutul
conștiinței. Naționalitatea basedă pre
conștiința concretă sau socială a po-
porului. Poporul ajuns la conștiință
este națiunea, precum individul ajuns
la conștiință este persoană. Cuprinsul
conștiinței naționale este determinat
prin cuprinsul conștiinței singurati-
cilor membri, despre originea genea-
logică, — și identitatea limbei. Na-
ționalitatea basedă pre deci pre
conștiința despre uniformi-
tatea originii și uniformita-
tea limbei. Sprimarea audită a ace-
stei conștiințe este limba. Și după ce
rasa este dată în limbă și nu vice-
versă, va fi de ajuns ca să dicem că
limba este și adevăratul criteriu
al naționalității. Ea este pro-
ductul societății și nu a indivișilor căci
aceștia dau numai materialul, — este
productul și expresiunea spiritului ob-
iectiv, care animeză și vivifică o so-
cietate, popor, națiunea este subiectul
conștiinței sociale. În conștiința sin-
guraticilor dar nu într un cât sunt atari,
ci într un cât fie-care se scie pre sine
ca parte constitutivă a existenței con-
crete obiective, ce o numim națiune,
basedă conștiința obiectivă a unei na-
țiuni întregi. Caracterul spirituale a
sufletului este ca să fie simplu. Sim-
plității spirituale corespunde unitatea
națională. Și ce este unit? Asociațiu-
nea puterilor ori elementelor mai mult
ori mai puțin homogene. Când mădu-
lările a unui popor de acea rasă, tot-
deuna de aceeași limbă se grupază pre
lângă un centru, formeză unitate na-
țională. Atare unitate este centraliza-
țiune, și este rezultatul unei combi-
națiuni în proporțiune definită de ele-
mente homog. destinate a forma un
corp, pre care i numim naționalitate.
Național, este în unitate, unitatea în
limbă.

Acastă legătură se întăresce și
prin conștiința despre o istorie com-
ună. Numai puțin ponderose sunt:
esperința despre aceleași eveneminte
și aceeași sorte. Acele moțiuni, acele
lucrări, acele periculi, acele plăceri,
acele impedimente fac posibilă apro-
pierea între om și om.

Procesul psihic prin care toate
acestea ajung în conștiință, — i vom
numi apercipiune și încât are apli-
care la ore-care societate: apercipi-
une socială. Primul product al aper-
cipiunii sociale este limba, și acesta
este adevăratul criteriu al na-
ționalității.

Nu cer un consimțământ necon-
diționat și absolut. Ceea ce cer este
ca să mi dați voia a documenta ade-
verul aserțiunii. Dubietăți s'au arătat
și până aci. Dar valoarea limbei ca cri-
teriu, au delăturat acele dubietăți chiar
și acolo unde calitățile esterne au di-
ferit tare de a poporilor rudite (Ma-
giarii față de Turci, și poporile finco-
tatarice). Neamestecarea limbei se pare
a testa neamestecarea corporală. Și un
mare scriitoriu, autorul propedeuticeii
etnolice face limba chiar de criteriu
a originii.

Pôte că cu provocare la unele ca-
suri speciali d. e. la poporile ibirice,
bulgari, și unele poporē finice de lângă
Volga, care ș'au schimbat limba ma-
ternă, ar contesta cineva valoarea lim-
bei ca criteriu, însă limba cu atâta
pășeste mai energioasă și categorică,
cu cât basedă pre simțământul că ori-
ginea fisică perde din valoare prelungă
referințele limbistice, și că limba cu
atât mai vortos pôte servi ca criteriu
cu cât nu putem preste tot locul erua
derrivațiunea fisică. Yung ș'ia făcut de
problemă a cerca câte cuvinte con-
sună în două limbi, voind ași înter-
meia teoria pentru homogenitatea ele-

mentului. Un exemplu nu are va-
lôre. La două însă probabilitatea de-
rivațiunii este 3: 1; la 3=10: 1.
pentru 6 cuvinte 1700: 1. pentru 8
cuvinte 100,000: 1. Pre basa acesta
ar fi a se lua că dacă în două limbi
se află cel puțin 8 cuvinte din aceeași
rădăcină, — acele au trebuit să iasă
din o trupină.

Deci nu este a se aproba încercarea
mijlocitoare între proprietățile fi-
sice și limbă pentru determinarea na-
ționalității. Acastă încercare s'au fă-
cut de bar. Czörnig direct. statisticeii
administrat. în opul seu Carta etno-
grafică a monarchiei austriace 1857.

Limba este vehiculul, care legă pre
toți membrii națiunii într'o comuniune
spirituală. Este unitatea vie, care ca
tot ce este viu se desvôltă înaintea
ochilor istoriei. „Sau naționalitatea nu
este nimic, sau aceea este totă în limbă.“
(Ou la nationalité n'est rien, ou elle est
tout entier dans la langue. Vict. Sem.)
Produsă limba, în cea d'antăiu socie-
tate omenescă, — pre basa apercipi-
une sociale, ca necesitate psiholo-
gică a înțelegerei împrumutate, — ca
un organism psihofisic, limba dă lu-
creză și face posibil ori-ce comerț
spiritual și social. Pruncul primesece
cu nascerea sa limba familiei, și cu
acăsta caracterul specific național. În
dênșă se bucură de cele mai dulci spre-
siuni ale amôrei; cu limba i se des-
vôltă conștiința familiară, în limba fa-
miliei se desvôltă inteligența după cum
o pretinde spiritul național. Căci fa-
milia, cel puțin presupunem s'a născut,
ca prin sunetele limbei materne să i
înlesnescă și comunice un fond de in-
formațiuni, la a căror formulare, tre-
cutul și istoria vor fi lucrat sute de
ani; și fie-ne de datorință al educa în
disciplina și credința moșilor și stră-
moșilor. Deci acea limbă este
criteriu a naționalității, care
a ajuns a fi criteriu a familielor
din carea este compusă națiu-
nea, — și aceea o numim ma-
ternă „limba poporului.“

Mai departe limba condiționeză
comerțul dîlnic dela o casă la alta,
dela un loc la altul. Deja limba altei
case se pare străină copilului; limba
scôlei este pentru el alta ca cea vor-
bită de comun; numai puțin străină se
pare unui creștin ortodocs limbăgiul
unui preot greco-cat. dela sate, și am-
bilor mai străin a celui dela oraș, care
creștându-se mai doct și permite cam
așa: Cel ce va perde sufletul seu vi-
ghilal-va pre el, ori: aveți vighil, mer-
geți de vigliati cum sciti și mergând
au sighilat mormântul cu multe si-
ghile; sau permisiuni eretice și străine,
spiritului creștin și a bisericeii ca Mars-
vie Tat. etc. și sufletului sânt;
dar fiind toate productul apercipiunii
sociale naționale le imbina cu ușurătate.

Așa pre cât se estinde limba și
membrii cari o vorbesc se estinde în-
țelegerea împrumutată, chiar pentru
acea cari nu au gust să vorbescă altă
limbă decât cea maternă.

(Va urma.)

Sciri ultime.

A séră la 6 1/2 ore, încheinduse cea
din urmă ședință, s'a terminat și se-
siunea presentă a sinodului archidie-
cesan.

Publicarea

lucrușilor și ale obiectelor de loterie, ce au
încurs până astăzi dela binevoitôrele dômne,
în folosul înmulțirii fondului școlar al re-
uniunii femeilor române din Făgă-
raș, de curând înființat, precum urmază:

1. Dela d-na Anastasia Popescu
ca președintă, o lampă, două tatiene, două
funduri de perini hoelirate, și o țitôre de
chibrite (cătrănițe).

2. Dela d-șorele Matilda, și Luiza
de Grâmoiu, un etajeri cu flori de piele
galante, o corfiță de țigări, o periniță de oro-
logiu cu flori lucrată, alte două corfițe de

țitôre de țigări, o păreche de girlande de mărgel
la feșnice.

3. Dela d-șora Eugenia de Codru,
o cutie de mătășă galant lucrată, țitôre de
mănuși și alte.

4. Dela d-na Ana Slézăcu, o copertă
de divan și o păreche păpuși cu haras cusuți.

5. Dela d-ra Aurelia de Poparad,
un buchet de flori din haras lucrat pentru
oglină.

6. Dela d-șorele, Maria și Elena
Galian, o corfiță de strecănit, și un tran-
dafir pentru lampă.

7. Dela d-na Maria Czipu, două flori
de haras, trei tablouri, o păreche legătore
de strimfi, și 4 pene de scobit — dinții.

8. Dela d-na Maria Edtves, două
funduri de perini lucrate de bumbac, imple-
tite, (haerleruite).

9. Dela d-na Ana I. Ciora dto, 2
funduri de perini.

10. Dela d-na Reveica Toma Czip,
2 funduri de perine haerlaruite.

11. Dela d-șora Areti Mohan, o cu-
tie de mătășă spre a ține mănuși și alte,
două căițe, și o formă de o cizmă din
glajă.

12. Dela d-na Carolina N. Toma,
două gulere, două mangiete, două legături
de gât de mătășă, și doi piepteni de os la
cap, cum și două cârpe de busunariu, două
ace de păr, 4 rënduri de bumbi la cămeși,
4 părechi cereci de brons, 2 pacuri de ace
cu bumbi, 2 pacuri ace de cusut, și trei
broșuri de mătășă la gât.

13. Dela d-na Sofia de Popu, o cor-
fiță de haras, și un fund de perină, brodat.

14. Dela d-na Ana Trombitaș, o
tață, și 6 păchară de glaje pentru vin.

15. Dela dl Corneliu Aisar, două
corfițe de părete una pentru țigări și alta
pentru lemnușe.

Lista

de ofrande pentru ajutorarea reuniunii
femeilor române gr. or. din Făgăraș
cu scop de a se forma un fond școlastic,
colectate prin d-nele Elena Csergedi și
Neti Gal din Abrud:

D-na Elena Csergedi, o corfiță de
țigări; Ana Filip, o corfiță de mărgel;
Neti Gal, o corfiță de mărgel; Cura
Eugenia, o perină de orologiu; Ana
Ivasc, 3 linguri, 3 furcuțe, 3 cuțițe de ar-
gint de china; Roza Henzel, o lampă;
Maria Vlad, o cutie pentru batiste; Flo-
rentina Tîrnovean, un feșnic; Elena
Adamoviciu, o corfiță de mărgel; Ioana
Balosta, o cutie cu mai multe obiecte de
cusut; Francisca St. Șuluf, o corfiță
de bilete; Ludmilla Draja, mangeturi
pentru feșnice; Ana Lobonz, o perină
pentru orologiu.

Bursa de Viena

din 3/15 Maiu 1878.

Metalicele 5%	61 80
Împrumutul naț. 5% (argint)	64 60
Împrumutul de stat din 1860	113 —
London	121 55
Argint	105 40
Galbin	5 73
Napoleon d'aur (poli)	9 73
Valuta nouă imperială germană	59 95

Estras din foia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 11 și 12 Iulie, 22 și
23 August imobil. lui, Fr. Toldalagi în
Ribița, Mestacăn, Podel și Brad
(tribun. Deva); în 5 Iunie și 5 Iulie imobil.
lui Mihail Căntor și soții în Straja
(tribun. Alba Iulia); în 7 Maiu imobil. lui
David și a Bertei Frank (jud. cerc. Bis-
trița); în 14 Maiu și 17 Iunie realitățile lui Lu-
dovic Magyari în Alămor (jud. cerc. D. S.
Mărton); în 1 Iulie și 1 Aug. realitățile lui
Carol și a Sofiei Philipp în Sibiiu; în
25 Iunie și 25 Iulie ale lui Mihail Smi-
gelski în Sibiiu (tribun. Sibiiu); în 7
Iulie și 18 Iulie ale ereșilor după Danilă
Hines în M. Oșorheiu (tribun. de a-
colo); în 16 Maiu și 18 Iunie după rămasul
lui Mateiu Benjamin în Cergidul mare
(jud. cerc. D. S. Mărton); în 12 Iunie și
12 Iulie realit. lui Henric König în Alba
Iulia (tribun. de acolo); în 18 Maiu real-
lui Gavrilă Benedict în Pișchinți (trib.
Alba Iulia); în 28 Maiu imobil. lui Ștefan
Mihalca și a soției sale în Berinți (jud.
cerc. Șomeșta mare); în 6 Iunie realit. fa-
briceii de hârtie din Zărnesci (tribun.
Brașov); în 7 Iunie și 16 Iulie imobil. lui
Iosif Gellner și a soției sale în Brașov
(tribun. de acolo); în 7 Iunie imobil. lui
Dumitru Surman în Straja (trib. Alba-
Iulia); în 23 Maiu și 24 Iunie imobil. lui
Alecsandru Rigman și soției sale în Tur-
da (trib. de acolo); în 17 Maiu pretensi-
unile de datorie întabulate a lui Ioan Her-
gotta în Sibiiu (tribun. Sibiiu).